

SVEVAP
Svenska Vapensamlarföreningen
Box 6100
129 07 Hägersten
kansli@svevap.se

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Ju2015/09714/PO: EU-kommissionens förslag till ändringar i EU:s vapendirektiv

Sammanfattning

SVEVAP avstyrker förslaget i sin helhet, och delförslaget att samlare och museers vapeninnehav skall falla under vapendirektivet (ändring av artikel 2 punkt 2) i synnerhet. Stora delar av det europeiska kulturarvet kommer att förstöras till en stor ekonomisk kostnad för medlemsländerna med obetydlig effekt på kriminellas vapentillgång. Ingen konsekvensanalys har gjorts och varken licensierade vapensamlare eller vapenmuseer har konsulterats i sin roll som intressenter i frågan vilket felaktigt påstås. Förslaget går dessutom tvärtemot den allmänna konsultation som faktiskt gjorts men som inte tas upp i förslaget då den inte stödjer det. Många av delförslagen är inte proportionerliga, faller utanför EU:s ram för reglering enligt subsidiaritetsprincipen, eller strider emot svensk grundlag. Några få ingående delförslag kan vara bra om de ändras men helheten är så undermålig att det är bättre att de i så fall läggs fram som ett nytt förslag förberett enligt gängse lagstiftningsprocedur inom EU. Ännu bättre effekt skulle fås om alla EU-länder och inte bara den skötsamma grupp där Sverige ingår såg till att implementera redan beslutad lagstiftning innan ny antogs.

Hänvisningar

Där inget annat anges avses förslaget på remiss – COM(2015)750 final.

Med ”vapendirektivet” avses EU:s vapendirektiv 91/477/EEG med ändringar införda genom direktiv 2008/51/EG.

Bakgrund

EU-kommissionens uppdrag var ”to propose ways to combat the illicit trafficking of firearms and, together with Europol, to enhance information exchange and operational cooperation” samt att “evaluate as a matter of urgency the existing EU rules on the movement of illegal firearms, explosive devices and arms trafficking linked to organised crime” (sid. 3 och 4).

Av delförslagen ser vi ett som i vid tolkning skulle kunna ha bäring på detta, nämligen att startvapen och vapen för lösa patroner inkluderas i direktivet och att tekniska riktlinjer införs för att försvåra att dessa konverteras till riktiga skjutvapen. För att stoppa handeln med illegala vapen är det bara gränskontroller och mer polisarbete som är verkningsfullt.

Den andra stora åtgärden som försvårar kriminellas anskaffande av vapen, harmonisering av deaktiveringsregler inom EU, genomfördes samtidigt som förslaget presenterades i november

2015. Problemet med deaktivering har varit känt sedan åtminstone 2008¹, men trots att kommissionen haft mandat att självständigt agera i frågan har man uppvisat en förbluffande inaktivitet, långt från den nu påstådda brådskan med direktivändringar.

Angående saknad konsekvensanalys

EU-kommissionen anger själva i sina pressmeddelanden m.m. att förslaget varit föremål för intern behandling under två år. Att det inte skulle funnits möjlighet att göra en konsekvensanalys i enlighet med gällande regler för att frågan är av akut karaktär är därför inte trovärdigt.

Angående konsultation

Kommissionen anger i sitt förslag att konsultation skett avseende förslaget. Varken FESAC (Foundation for European Societies of Arms Collectors) som representerar licensierade samlare i ett 20-tal europeiska länder, eller ICOMAM (The International Committee of Museums and Collections of Arms and Military History) som representerar militärmuseer globalt har dock tillfrågats överhuvudtaget angående att samlare och museer skall inlemmas i direktivet. Dessa två organisationer är de absolut mest relevanta att konsultera i frågan.

2013 gjordes dock en allmän konsultation av DG-Home² angående vapenlagstiftningen, ”A common approach to reducing the harm caused by criminal use of firearms in the EU” (bifogas). Av de tillfrågade var:

- 92% helt emot utvidgning av antalet vapentyper i vapenkategori A.
- 84% helt emot att direktivets definitionen av skjutvapen skulle ändras.
- 80% helt emot strängare regler för vapeninnehav baserat på kontroller av fysisk- och mental hälsa.
- 78% helt emot gemensamma regler rörande auktorisering av vapenmäklare och handlare.

Som synes går resultaten helt emot förslaget vilket torde vara skälet till att de inte omnämns.

I december 2014 kom en rapport³ beställd av DG-ENTR⁴ som också motsäger förslaget i många delar. På sid. 57 står: ”All MS (Member States) but Romania, France and Belgium find current requirements to own a firearm (for individuals as well as for dealers and brokers) adequate to limit the potential dangers linked to the risk of illicit use of legally owned firearms.” Även på sid. 39 och 77 framgår att nuvarande reglering är tillräcklig.

Detaljerade kommentarer angående vissa delförslag

Förslag om att samlare och museer skall falla under direktivets tillämpning (artikel 2 p. 2)

SVEVAP avstyrker förslaget. Licensierade samlares och museers vapeninnehav regleras idag i nationell lagstiftning enligt vapendirektivets artikel 2 punkt 2:

”Detta direktiv skall inte tillämpas på förvärv och innehav av vapen och ammunition **i enlighet med den nationella lagstiftningen** av de väpnade styrkorna, polisen, offentliga myndigheter eller av **samlare och institutioner som anlägger kulturella och historiska aspekter på vapen och som erkänts som sådana av den medlemsstat inom vars territorium de är verksamma.**

¹ Directive 2008/51/EC publicerat 2008-05-21, sid. 11: ”The Commission shall, acting in accordance with the procedure referred to in Article 13a(2) of the Directive, issue common guidelines on deactivation standards and techniques to ensure that deactivated firearms are rendered irreversibly inoperable.”

² Directorate-General for Migration and Home Affairs

³ Evaluation of the Firearms Directive, Final version ISBN 978-92-79-35113-6

⁴ Directorate-General Enterprise and Industry

Det gäller inte heller för kommersiell överlåtelse av krigsvapen och ammunition till sådana vapen.”

Anledningarna till detta är att:

1. Antalet licensierade samlare⁵ är väldigt litet i jämförelse med antalet sportskyttar och jägare och faller därför i enlighet med subsidiaritetsprincipen utanför EU:s lagstiftning. Lagar och förordningar, såväl i Sverige som övriga EU, är helt inriktade på jägares och sportskyttars vapeninnehav.
2. Vapensamling handlar om att bevara historiskt värdefulla föremål till kommande generationer samt att bibringa kunskap om deras betydelse för allmän teknikutveckling och historiska skeenden. Man kan därför per definition inte utelämna vissa vapentyper p.g.a. lämplighet som man kan för jägare och sportskyttar (se t.ex. resonemanget i Regeringens prop. 2013/14:226, bilaga 1 sid 60).

Konsekvensen av att licensierade samlare nu ska ingå i direktivet för vapen i kategori A (samt de som föreslås överföras dit, dagens kategori B7) är tydlig (artikel 6): Vapnen skall beslagtgas och förstöras. Resultatet blir ett stort hål vad gäller bevarade objekt från de senaste hundra åren, och av vår samtid bevaras inget för framtiden. Man kan fråga sig hur kommande generationer kommer att bedöma detta vansinne.

Legalt strider förfarandet mot principen om gynnande myndighetsbeslut. Konfiskering av privat egendom är normalt sett något som sker i samband med motorvägsbyggen och dylikt. Därtill strider förslaget med stor sannolikhet mot europakonventionen om mänskliga rättigheter och det egendomsskydd som den innehåller.

Museer *kan* få behålla befintliga vapen i kategori A om de deaktiveras enligt de nya föreskrifterna (sid 8 och 11) men inte införskaffa nya. Detta gäller troligtvis även statliga museer, med de undantagna myndigheterna i artikel 2 punkt 2 avses troligen tull, kustbevakning o dyl. I övrig förslagstext behandlas museer svepande utan undantag. Ur museal synpunkt torde deaktivering vara liktydigt med förstöring.

Ändringarna motiveras av tre meningar på s. 8:

“In Article 2 the proposal newly includes collectors within the scope of the directive. Collectors have been identified as a possible source of traffic of firearms by the evaluation carried out. Therefore, collectors will have the possibility to acquire firearms but only subject to authorisation/declaration.”

Till dess att kommissionen presenterar bevis för att licensierade samlare är involverade i illegal vapenhandel betraktar vi påståendet i andra meningen som ren lögn.

Den tredje meningen är obegriplig. Samtliga EU-länder har nationell lagstiftning i vilken regleras vilka vapen som kräver licens eller registrering (”authorisation/declaration”). Vapensamlare är givetvis underkastade samma krav som alla andra som ansöker om att få inneha ett licens- eller registreringspliktigt vapen.

Vapensamling är idag ett godtagbart skäl (”good reason”) för att beviljas vapenlicens i ett 20-tal EU länder. I Sverige lämnar man först in en samlingsansökan till polisen där man anger vilket område man är intresserad av. Polisen själv⁶ anger som exempel på godtagbara

⁵ Vi kommer att använda begreppet ”licensierad samlare” som beteckning för en person som har licenspliktiga vapen till skillnad från samlare i allmänhet.

⁶ RPSFS 2009:13; FAP 551-3

samlingsområden: "Brittiska handeldvapen före andra världskriget", "Halvautomatiska pistoler med förreglat slutstycke", "Parabellumpistoler". När samlingsområdet är godkänt kan man börja ansöka om vapenlicens för varje enskilt vapen man vill förvärva. Förvaringsreglerna för samlare med många vapen kräver såväl värdeskåp som larm (klass 3, samma som för banker) till en initial kostnad av 60 000-100 000 kr beroende på hur bostaden är beskaffad.

Detaljförfarandet för licensgivning skiljer sig något inom Europa, i vissa länder beviljas man en generell samlingslicens ("licensiering av person") där det klart och tydligt framgår vilka licenspliktiga vapen man får förvärva. Vid varje enskilt köp räcker det då med att förvärvet registreras hos myndigheterna. **I samtliga fall är dock licensierades vapensamlares innehav redan idag licensierat och registrerat.**

Möjligen har kommissionen blandat ihop begreppen "vapensamlare" och "licensierad vapensamlare". Som bekant är vissa vapen (t.ex. flintläsgevär, mynningsladdare m.m.) inte betraktade som skjutvapen längre ur vapendirektivets synpunkt och kan fritt köpas av alla unionsmedborgare i enlighet med vad nationella lagar säger. En person som samlar sådana kan ju då benämnas vapensamlare i generell mening men har inget med vapenlagstiftning att skaffa. Inga av de vapen en sådan person innehar kräver ju registrering eller licens. Vi har också noterat att polisen i vissa länder kallat kriminella med stort illegalt vapeninnehav för "samlare" bara för att de haft så många illegala vapen, vilket kan ha bidragit till förvirringen.

Inkludering av deaktiverade skjutvapen i vapendirektivets kategori A (artikel 1 punkt 1i och Annex I punkt A8)

Kommissionen hävdar att deras nya regler för deaktivering säkerställer att återställning till brukbart skick inte är möjlig. Paradoxalt nog vill man sen ändå förbjuda deaktiverade vapen i kategori A ifall de ändå skulle gå att återställa.

SVEVAP anser att den som har erfoderlig utrustning för en så omfattande mekanisk operation istället kan tillverka helt nya vapen (även helautomatiska sådana) på kortare tid och av rationella skäl skulle göra detta istället. I takt med att 3D-skrivarna blir bättre och billigare kommer det att bli ännu enklare. Deaktiverade kategori A vapen bör istället på sin höjd anses som registreringspliktiga.

Inkludering av replikor i vapendirektivet (artikel 1 punkt 1h och Annex I punkt C5)

Replikor av vapen bör även fortsättningsvis vara undantagna från vapendirektivet.

Övriga delförslag

Då remisstiden är osedvanligt kort och dessutom förlagd över jul- och nyårshelgen har vi inte möjlighet att i detalj kommentera övriga delförslag. Vad gäller förslagen om *förbud mot vissa halvautomatiska vapen, förbud mot distansavtal för privatpersoner, förbud för vapeninnehav av personer under 18 år, obligatoriska läkarkontroller och generella femårslicenser samt ljuddämpare som väsentlig vapendel* ställer vi oss bakom de åsikter som framförs i Svenska Jägareförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Pistolskytteförbundet, Svenska Skidskytteförbundet samt Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet gemensamma remissvar.

För SVEVAPs räkning:

Jerry Anderson
Vice Ordförande

Jan-Olof Israelsson
Ordförande